

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petil a 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petil vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 203.

V pričakovanju sklepov demokratskega kluba

Pašćevci se približujejo demokratskemu bloku. — Demokratski ministri v mučnem položaju. — Številni sestanki in avdijske.

— Beograd, 30. januarja. Včerajšnji dan je potekel v napetem pričakovanju današnjih odločitev demokratskega kluba. Na vse strani so se vršile konferenice in posvetovanja. V vladnem predstvedstvu so se vršile skoraj nepretrgoma konference radikalnih in demokratskih ministrov z ministrskim predsednikom Vukičevićem, ki je bil popoldne in zvečer v avdijski na dvoru. Dr. Marinković je imel dolgotrajne konference z demokratskimi ministri in z g. Vukičevićem, popoldne pa sta se sestala z g. Davidovićem.

V političnih krogih se je zvečer začelo dejstvo, da bo g. Davidović iznesel na današnji seji demokratskega kluba senzacionalna razkritja o razmerah v radikalni stranki. Domneva se, da je prišlo do aranžmana med g. Davidovićem in pašćevci. To domnevo potrjuje zlasti dejstvo, da v krogih davidovičevcev ne polagajo nobene važnosti na trditve, da bodo pristali dr. Marinkovića zapustili demokratski klub in se pridružili g. Vukičeviću. Domneva se, da bi bili pašćevci v tem slučaju pripravljeni razcepiti radikalno stranko in se pridružiti demokratskemu bloku.

Seja Narodne skupščine

Slabo zanimanje za sejo. — Poklon manom dr. Savića. — Pro-računska debata se prične v sredo. — Razprava o davčnem zakonu.

— Beograd, 30. januarja. Po štiridnevni pavzi se je danes zopet sestala Narodna skupščina. Za sejo je vladalo minimalno zanimanje, ker je bila vsa pozornost političnih krogov usmerjena na dogodke v demokratskem klubu.

Po običajnih formalnostih je predsednik dr. Perić pred prihodom na dnevni red obvestil Narodno skupščino o smrti ministra za narodno zdravje dr. Savića ter ga v lepem nagovoru predložil kot zaslužnega narodnega delavca, ki je tekom svojega ministristva izvršil mnogo važnih in koristnih reform. Poslanci so stoji poslušali predsednikov nagovor in počastili pokojnika s triletim slavlom.

Nato je bilo predloženo poročilo, da je finančni odbor predložil Narodni skupščini državni proračun za leto 1928-29. s finančnim zakonom. Proračunska debata se prične v sredo popoldne. Posl. Gjoka Popović je vložil na ministra za poljedelstvo interpellacijo glede glavnega saveza srbskih zemljoradniških zadrug, ki se nanaša na znane spore v tej organizaciji. Vlada je stavila nujni zakonski predlog o narodnem priznanju pokojnemu referentu škopske oblasti Velimiru Preliču, ki je postal žrtev atentata. Skupščina je nujnost predloga brez debate sprejela. Posl. KDK Josip Predavec je vložil nujni zakonski predlog o spremembi čl. 42. uredbe o prenosu državnih poslov na oblastne samouprave, s katerimi zahteva, da se izroče oblastnim sa-

moupravam tudi vse poljedelske šole in drugi zavodi, ki so namenjeni za pospeševanje poljedelstva. Nujnost predloga sta utemeljevala poslanca gg. Predavec in Meštrović, na kar je minister izjavil, da nujnost sprejme.

Nato je Narodna skupščina prešla na dnevni red in nadaljevala razpravo o davčnem zakonu. Edini govornik na današnji dopoldanski seji je bil zemljoradniški g. Voja Lazić, ki je podrobno analiziral posredne davčne oblike in se bavil zlasti z davki, ki se nanašajo na poljedelstvo. Govornik je poudarjal, da zakon ne odgovarja interesom poljedelstva in željam celokupnega naroda, ker prinaša pod krinko izenačenja občutno povišanje davčnih bremen. Na podlagi številnih dokazov, da davčna bremena po tem zakonu ne bodo pravično razdeljena ter bodo zadela malega človeka mnogo hujše, kakor pa bogatega veleposelnika. Zahteva znižanje davčne osnove, poenostavitev administracije in večji vpliv davčnih obvezancev v davčnih komisijah.

Nato je govoril g. Pavle Radić, ki je stavil predlog, naj se davčni zakon radi potrebnih sprememb in izpolnitve vrne davčnemu odboru. Pri glasovanju je vladna večina ta predlog odklonila, na kar je bila seja zaključena ter se bo nadaljevala popoldne. Generalna debata o davčnem zakonu bo bržkone jutri končana in bo zakon na jutrišnji popoldanski seji v načelu sprejet.

Zahteve državnih uradnikov

— Beograd, 30. januarja. Včeraj se je vršila širša seja upravnega odbora Uradniškega saveza, na kateri se je razpravljalo o položaju uradništva z ozirom na nameravane nove redukcije uradniških prejemkov. Po poročilih funkcionarjev je bila sprejeta resolucija, v kateri savez protestira: 1. proti vsakemu poskusu znižanja uradniških prejemkov, ki so že danes pod najsikrajnejšim minimumom; 2. zahteva, da se z novim davčnim zakonom ne povišajo davčna bremena državnih namestencev; 3. da se podaljša za državne uradnike stanovanjska zaščita, ker jim grozi sicer katastrofa, v nasprotnem slučaju pa naj se poviša stanarinska doklada tako, da bo odgovarjala faktični najemini; 4. zahteva, da se vsem uradnikom izplačajo dolžne uradniške razlike; 5. da se vsi upokojeanci izenačijo; 6. da se brišejo v fin. zakonu vse določbe, ki so na škodo državnega uradništva, zlasti pa naj se črta določba o prepovedi ponovnega sprejetja državnih upokojeencev v državno službo; 7. da se pripisajo vsem državnim upokojeencem, tudi onim, ki 1. aprila 1923 še niso bili stari 44 let in imajo manj kakor 15 let službe, enake draginske doklade; 8. da se zniža odstotek prispevka za uradniški pokojninski fond in 9. da se pri reviziji uradniškega zakona upoštevajo uradniški predlogi.

Kapitulacija boljševiske opozicije

Moskva, 30. jan. Pismo Zinovjeva in Kamenjeva na komunistično stranko se v moskovskih krogih komentira na tak način, da pomeni to pismo, v katerem izjavljata, da se podvržeta sklepom stranke in prosita za zopetni sprejem v stranko, konec sovjetske opozicije. Po tej kapitulaciji je opozicija obojena, da izgine. Voditelji opozicije najavljajo senzacionalna razkritja glede odnošajev Trockega do opozicije v inozemstvu. Sedaj se razpravlja o vprašanju povratka Zinovjeva in Kamenjeva iz prognanstva. O tej zadevi bodo sklepali na prihodnji konferenci komunistične stranke.

RAZOROŽITVENA KONFERENCA V PRAGI

Praga, 30. jan. Predsednik republike Masaryk je včeraj sprejel delegate, ki se udeležujejo konferenca za varnost in razorožitve. Konferenca se danes nadaljuje. Razpravljala bo zlasti o spomenici nemške vlade. Kakor doznava vaš poročevalec iz krogov, ki stoji blizu konferenci, ta spomenica ne vsebuje nobenega novega predloga. Njen pomen leži predvsem v tem, da se je določilo stališče Nemčije k raznim še nerешnim vprašanjem.

NEMCIJA PLAČUJE

— Berlin, 30. januarja. Nemčija je vrnila Španiji 3 milijone kot prvi obrok odškodnine za povodom svetovne vojne internirane Nemci.

Bolgarska vlada za balkanski Locarno

Ministrski predsednik ostro obsoja makedonske atentate

Kongres bolgarske vladne stranke. — Pomemben govor ministrskega predsednika Ljapčeva. — Napadi v Makedoniji škodujejo največ Bolgariji sami.

— Sofija, 30. januarja. Včeraj je bil odprt kongres glavnega odbora demokratskega združenja. Kongresu je prisotnovalo približno 300 delegatov. Ministrski predsednik Ljapčev je imel velik govor, v katerem je označil sedanji težki položaj Bolgarije kot posledico poraza v vojni. Napade makedonskih revolucionarjev v južni Srbiji je Ljapčev označil kot zločin na bolgarskem narodu, kateremu odrekajo radi teh napadov njegove upravičene želje.

V svojem nadaljnjem govoru se je ministrski predsednik Ljapčev v toplih besedah zavzemal za balkanski Locarno. »Jugoslavija« je dejal Ljapčev, »je proti

Bolgariji zaprla svojo mejo bolj pod pritiskom jugoslovenskega tiska in javnega mnjenja, kakor iz drugih vzrokov.

Ljapčev je izrazil upanje, da se bodo v kratkem ugodno končala pogajanja za bolgarsko posojilo. Izjavil je, da bo Bolgarija predlagala Društvu narodov, naj se bolgarska Narodna banka pretvori v akcijski zavod, čigar akcije bi najprej prevzela bolgarska država ter jih nato polagoma prepustila v privatne roke.

Na kongresu bosta po ministrskem predsedniku govorila tudi predsednik sobranja Cankov in zunanji minister Burov.

Borba med Davidovićem in Marinkovićem

Odločilna seja demokratskega poslanskega kluba

Polnoštevilna udeležba vseh poslancev. — Marinković pobi-ja Davidovića v predlog in zagovarja koncentracijo potom razširjenja sedanje vladne koalicije. — Seja se popoldne nadaljuje.

Beograd, 30. januarja. Po napetih dogodkih zadnjih dni je vsa politična javnost danes z največjo nervoznostjo pričakovala odločilne seje demokratskega kluba. Na brzojavni poziv g. Davidovića so se poslanci večinoma že tekom včerajšnjega dne vrnili v Beograd. V demokratskem klubu je bilo danes že v zgodnjih dopoldanskih urah izredno živahno. Konference in razgovori so se vršili na vse strani. G. Davidović je prišel kmalu po 8. uri v predsedstvo demokratskega kluba in se je razgovarjal s poslanci.

Točno ob 10. uri so se v prostorih demokratskega kluba polnoštevilno zbrali vsi poslanci demokratske stranke, kakor je g. Davidović ob grobni tišini otvoril sejo s kratkim pozdravom, v katerem je naglasil, da stoji demokratski klub pred zgodovinsko važnimi odločitvami. V svojih nadaljnjih izjavah je v markantnih besedah orisal politični položaj naglašajoč, da so nastale absolutno nevezdrne razmere in da je nujno potrebna temeljita sprememba režima. Za izvedbo teh velikih nalog je potrebna močna vlada široke nacionalne koncentracije, v kateri mora imeti demokracija odločilno besedo. Po naročilu in v smislu pooblastila kongresa demokratske stranke je temeljito proučil položaj in prišel do prepričanja, da more prinesiti ozdravitev sedanjih razmer edino le močna vlada demokracije. To je mogoče doseči le potom združenja vseh demokratskih sil v državi. Zato predlaga, da se združita poslanski klub Demokratske zajednice in poslanski klub Kmečko-demokratske koalicije v enotni parlamentarni klub,

ki bo lahko kot najmočnejša parlamentarna formacija prevzel na svoje rame težišče položaja in vodstvo državne politike.

Pristaši g. Davidovića so sprejeli ta predlog svojega šefa z viharim odobravanjem. Ko je g. Davidović otvoril debato, se je takoj oglašil k besedi zunanji minister dr. Marinković, ki se je v svojem govoru izjavil proti predlogu g. Davidovića. Naglašal je, da je tudi on za koncentracijo in za sestavo široke koncentracijske vlade, vendar pa le na temelju sedanje vladne koalicije, ker smatra spremembo režima za nepotrebno, saj je sedanja vlada pokazala že dovolj dobrih rezultatov in se bo že v bližnji bodočnosti videlo in čutilo splošno izboljšanje razmer v državi. Odločno se je izjavil proti predlagani spojitvi klubov Demokratske zajednice in Kmečko-demokratske koalicije, pač pa je naglašal potrebo fuzije demokratske stranke in samostojnih demokratov.

Govor dr. Marinkovića je sprejel klub dokaj hladno. Pritrjevali so mu le nekateri njegovi ožji pristasi.

Nato je povzel besedo posl. Milan Grol, ki je v vehementnem govoru napadel g. dr. Marinkovića kot zagovornika sedanjega režima, ki prinaša narodu in državi le škodo. V svojih nadaljnjih izjavah je odločno zagovarjal stališče g. Davidovića in zahteval, naj se takoj izvede od g. Davidovića predlagana fuzija Demokratske zajednice s Kmečko-demokratsko koalicijo.

Ker se je pričelo med tem v Narodni skupščini glasovanje o predlogu g. Radića glede zavrnitve davčnega zakona, je bila seja demokratskega kluba prekinjena ter se bo nadaljevala popoldne ob 16.30.

Trenutno še ni mogoče predvidevati, kakšen bo izid glasovanja o predlogu g. Davidovića. Eni kakor drugi zatrjujejo, da bodo imeli večino. Davidovičevci so prepričani, da bo glasovalo od 62 demokratskih poslancev najmanj 40 za fuzijo DZ s KDK, dočim računajo pristasi dr. Marinkovića, da bodo dobili oni večino. G. dr. Marinković je po seji kluba odšel k g. Vukičeviću ter mu poročal o poteku dopoldanske seje. G. Vukičević je nato odšel v dvor, kjer je bil takoj sprejet v avdijski.

GRŠKO POSOJLO V ANGLIJI

— Atene, 30. januarja. Vlada je pooblastila svojega londonskega poslanika, naj podpisuje pogodbo glede posojila z Hambro-bank. Podpisovanje tega posojila na londonskem denarnem trgu se bo pričelo v torek. Zakasnitev podpisa te pogodbe je zadnje dni v atenskih finančnih krogih izzvala veliko razburjenje, ker so mislili, da so nastale nove težkote vsled tega, ker je imenovana banka za dovoljenje posojila stavila pogoj, da se zalagajo večja naročila za graditev grških cest. Finančni minister Kafandaris je sicer demantiral te govorice, vendar pa se v javnosti še vedno dvomi o resničnosti demantija.

FRANCIJA SE MODERNIZIRA

— Rouen, 30. januarja. V soboto je bil blagosloven veliki plavalčji dok, katerega je dobavila Nemčija Franciji na račun reparacij. Ob doku lahko pristanejo 160 metrov dolge ladje. Mesto Rouen postane s pomočjo nemških dobav ladijski center največjega stila.

NA JEČO OBOJEN AMERISKI LETALEC

— Berlin, 30. januarja. Znani ameriški letalec Bert Acosta je bil obojen na 5 let ječe, ker je preletel v nevarni nižini razna mesta.

ODPOR PROTI ČESKOSLOVAŠKI VLADI

— Praga, 30. januarja. Kongres socialno-demokratskih strank se je tudi včeraj sestal k posvetovanju, ki bodo danes končana. Sklenilo se je, da bodo izdali manifest na delovno ljudstvo vseh narodnosti, v katerem bodo ostro nastopili proti češko-nemški meščanski koaliciji. Ta vlada je vlada politične reakcije. V manifestu najv-Bojo energičen odpor proletarijata proti vladi.

Občni zbor Zveze gostilniških zadrug

Danes dopokline se je vršil 10. redni občni zbor Zveze gostilniških zadrug na ljubljanske oblasti v gostilni pri Kavčiču na Privozu. Zastopane so bile vse podeželske zadruge s svojimi delegati. Predsednik zveze g. Kavčič je ob otvoritvi pozdravil med drugimi tudi navzočega zastopnika Zbornice TOI dr. Pretnarja. Po odobritvi zapisnika zadnjega obnega zbora je podal tajnik g. Pintar poročilo o delovanju zveze v l. 1917. Med drugim je poudarjal, da gostilniški stan ni užival tistega razumevanja od strani poklicanih činiteljev, kakor bi bilo potrebno. Tudi v Zbornici TOI kljub globokemu razumevanju gostilniških interesov referenta, ki mu je dodeljena gostilniška obrt, nima gostilniški stan potrebne objektivne zaščite, kar se ugotavlja zlasti z ozirom na pisavo »Trgovskega lista«, ki je last predsednika zbornice in ki se je v zadnjem času zaradi zahteve po odpravi trgovskih točlinic vehementno zagnjal v gostilniško organizacijo in njene predstavnike. Tajnik je v dokaz svoje trditve prečital nekatere odstavke iz »Trgovskega lista«.

Zastopnik TOI dr. Pretnar je nato odgovarjal, da zbornica ni mogla trgovcem odvzeti pridobljene pravice za točenje alkoholnih pijač, drugače pa se je vedno zavzemala za koristi gostilniškega stanu.

Poročili o računskem zaključku za preteklo leto in o proračunu za l. 1928, ki ju je podal tajnik g. Pintar, sta bili nato soglasno odobreni ter je bil na predlog revizorjev računa izrečen odbor absolutorij.

Sledilo je poročilo o ustanovitvi gostilniške »Samopomoči«, za katero se je prijavilo že 1700 članov.

Zbor je protestiral proti načinu določevanja skupin pri odmeri točline takse in proti previsokim avtonomnim dokladam na državno trošarino in na gostilniško obrt sploh. Sprejete so bile tudi resolucije za odpravo pavšalnega plačevanja takse na računke listke.

Sledile so raznoterosti, nakar je bil občni zbor zaključen.

ŽIVAHNO DELOVANJE PODZEMSKIH SIL

— Berlin, 30. januarja. Ze dolgo časa ugasli vulkan na Kamfati Seveljuh je pričel bruhati. Drugi vulkan ponovno bljuje v Nikaragui. Erupcije vulkana Krakatau se nadaljuje. Islandski vulkani razvijajo močnejše delovanje. V mehiškani državi Oaxaca je bil močan potres, ki je poškodoval več mest. V Toscani so poškodovali močni potresni sunki več hiš.

— Batavia, 30. jan. Zaradi ponovnih izbruhov vulkana Krakatau je nastal v Sundski ožini nov otok.

— Berlin, 30. januarja. V južnem Badenju so v Schwarzwald in Loerbachu zabeležili precej močne potresne sunke.

KRIZA FRANCOSKE INDUSTRIJE

— Berlin, 30. januarja. Francosko ravnanje saarskih rudnikov je naznanilo zastopniku organizaciji, da bo radi omejitve rudniškega obrata odpuščeni koncem februarja 5000 delavcev.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.95 blago, Berlin 13.535 — 13.553 (13.548), Dunaj 8.022 — 8.322 (8.0172) Budimpešta 9.945 bl., London 276.94 — 277.74 (277.34), Newyork 56.75 — 56.95 (56.88), Praga 168.08 — 168.88 (168.44), Curih 1093.43 do 1096.43 (1094.93), Milan 300.17 — 302.17 (301.17). Efekti: Celjska 164 denar, Ljubljanska kreditna 135 — 135 (135), Kreditni zavod 160 denar. Vevče 140 denar, Kr. ind. dr. 335 denar, Ruše 265 — 285, Stavbna 56 denar, Sešir 125 denar.

LESNI TRG.

Tendenca živahnega, zaključeno 2 vagona in sicer: 1 v. hrastovih obrobjenih plohov, suhih, 40, 50, 80, 90, 100, od 2 m dolžine naprej, 17 cm širine, I. II. franko vagon meja po 1100; 1 vagon bukovih neobrezanih plohov 60, 70 mm, od 2.50 do 4.50 m, od 20 cm širine, franco vag. meja po 520.

Eksekutivni nakup: 11 vag. desk (75% smreka, 25% jelka), 4 m. pravihlinh, ostrobroh, očeljenih, I. II. III. največ 30 % III, od 16 cm širine naprej, media, 22, 23 cm, (3 vagoni 18 metrov, 4 vag. 24 m, po 1 vagon 25, 33, 38, 48 m) franko vag. meja, plačljivo proti predloženju duplikata vzh. nih listin in računa po 560.

Deželni pridatki: Tendence čvrsta. Zv. ključeno 1 vagon čimkavtina.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.94 — 277.74, Newyork 56.75 — 56.95, Pariz 222.55 — 224.55, Milan 300.17 do 302.17, Curih 1093.43 — 1096.43, Amsterdam 22.90 — 22.96, Berlin 1353.3 — 1356.3, Dunaj 800.22 do 803.22, Praga 168.08 — 168.88.

Efekti: Investicijsko posojilo 86.80 do 87.25, Vojna škoda 434 — 434 in pol, Hipotekarna banka 51 — 65, Ljubljanska kreditna 135 zaključeno, Praštediona 875 — 886, Trboveljska 500 — 507, Vevče 152.

INOZEMSKA BORZE.

Carih: London 25.32, Newyork 519.60, Pariz 20.415, Milan 27.50, Berlin 123.80, Dunaj 73.16, Beograd 9.1875, Praga 16.395.

Famozna naredba prometnega ministra

Železnica ni za veselje. — Potovanje brez čevljev in vsekovneže s prsti prepovedano. — Klozeti znak duševne kulture.

Kakor znano, je prometno ministrstvo porabilo že vse kredite iz letošnjega proračuna za premostitev na vzdržni promet do prihodnjega proračunskega leta, potrebuje še 150 milijonov Din, ki jih nima kje vzeti. Bržkone zaradi tega žalostnega dejstva in pa, da se vseeno vzdrži ali pa celo zboljša naša prometna služba, je prometni minister za novo leto podpisal obširno naredbo vsem železniškim uslužbencem, ki so jo sedaj prejeli tudi že vsi podrejeni uradi. V uvodu apelira na vse podrejene organe, naj ga podpirajo pri delu za zboljšanje našega prometa. Značilno za naše ministre je, kako si gen. Milosavljevič predstavlja reformo in zboljšanje prometa. Naj navedemo samo par določb te famozne naredbe, s katero namerava prometni minister urediti naše prometne razmere.

Tako pravi med drugim: V potniških vlakih sploh in na postajah se ne sme peti, svirati niti pijančevati pod nobeno preteklo ali sklicevanjem na občutaj, »prejšnja dovoljenja« itd. Železnice so samo za prevoz, nikakor pa ne za veselje in razne narodne občutaje. Ne smemo pozabiti, da so poleg onega, ki bi hotel peti in piti, med potniki tudi taki, ki hočejo biti mirni, da se odpočijejo za novo delo, so pa morda tudi taki, ki so žalostni in ki bi najraje plakali.

Potnikom je najstrožje prepovedano držati obute noge na sedežih in stopati na nje. Prav tako je prepovedano v interesu higijene potovati brez čevljev in nogavicah. Za to obsejajo še drugi razlogi, ki so lahko razumljivi vsakemu izobraženemu in kulturnemu človeku.

Posebno se bo pazilo, da delavci, ki imajo opravilo v vagonih, ne brišejo rok ob zavesah niti ne brišejo z zavesami oken in čevljev.

Prometno in kontrolno osebje mora imeti izvežbano in vešče oko, da tako opazi povzročeno škodo. Vsi ti organi morajo biti tako izvežbani, da takoj opazijo, ako je kaj pokvarjenega in takoj nastopijo v obrambo državne imovine in reda.

Kdor izmed železničarjev si ne bo izvežbal očesa, mu predi naredba s kaznijo in sicer zelo strogo denarno, kar se mu bo všelo tudi v oceno pri napredovanju.

Točka 20. naredbe pravi: Opazilo se je, da mnogi železničarji in njihove družine med vožnjo ponesenjažijo vagonne misle, da so tu nekakšni »gospodarji v svoji hiši«.

To se ne sme več dogajati. Železničarji in njihove družine morajo dati na potovanju drugemu dober zgled, kako se je treba vesti in paziti na državno imovino.

Posebno je treba paziti na postajah in v vagonih na čistoto klozetov, kar je v interesu zdravja potnikov in železniških uslužbenecv kakor tudi v interesu ugleda

našega naroda pred tujim svetom. — Ko so nekdo hoteli velikemu angleškemu znanstveniku in vplivnemu človeku dr. Marsonu pokazati ureditev neke ustanove in so ga peljali najprej v sobe, knjižnico itd., je odklonil, da bi šel tja in je rekel upravniku: »Pokažite mi najprej klozete in kuhinje, pa vam brez ogleda ostalih prostorov točno povem, kakšen je zavod in kdo ste vi.«

Na naslov raznih šefov pravi prometni minister, da so nekulturni, ako mislijo, da je veliko ponižanje, ogledati si klozete v svoji ustanovi, od katerih je odvisno ne samo zdravje ljudi, temveč tudi ugled človeške družbe.

Vse starejšine v prometu in vsi uslužbenici morajo energično započeti akcijo bodisi s prečiščevanjem, pa tudi s kaznovanjem, ako bo potrebno, da se odpravi gnusna navada našega priprostega ljudstva pri najnižjih prometnih uslužbenih, in sicer barbarški način brisanja nosa, ki je ostal samo še v Tibetu in zaradi katerega moramo pogosto zardevati pred tujci, ki o tem običaju naših ljudi z grozo govorijo in pripovedujejo. Vse prometno osebje mora za brisanje nosa imeti zadostno število čistih žepnih robcev bodisi najpriprostejše kvalitete, čeprav izdelanih iz starega perila, in samo njih se smejo posluževati pri vsekavanju.

Svinje in šivina se morajo držati same v dobro zaprtih prostorih. Perilo se ne sme prati in sušiti pred postajami ali katerokoli železniško zgradbo na strani, ki je obrnjena proti železniški progi.

Seli sekciji za vzdrževanje prog naj pripravijo pravčasno v dolgih zimskih večerih lepe in prikladne skice za vrte okoli postajnih in drugih poslopj v področju njihove sekcije.

Vsi stanovanjci železniških zgradb, moški, ženske in otroci, morajo biti umiti in snaviti njihova obleka, pa naj bo še tako siromahna, mora biti zakrpana, oprana in čista.

Od postajenačelnikov morajo starejšine zahtevati, da skrbijo kot dobri uslužbenici in gospodarji za poverjene jim postaje, da bo do po svoji čistoti in redu odsev njihove duševne in fizične čistote in vrednosti.

Takih famoznih določb je v naredbi prometnega ministra 25 s strojem pisanih strani. Ne zanikamo dobrega namena, ki ga ima v minister, vendar se nam pa zdi, da na ta način prometa ne bo zboljšal.

Zal. prometni minister v svoji naredbi nikjer ne omenja, da bo poskrbel tudi za zboljšanje gnetnega položaja železničarjev, od katerega je predvsem odvisna vestnost v službi, zlasti pa zunanja kultura ljudi. Papperizacija ima večinoma posledice zamerjanje higijene, kakor je v najsiromahnejših krajih n. pr. žganje pitje najbolj razširjeno.

regulacijskim, odnosno zazidavnim načrtom Moste.

Gradbena oblast je torej morala trpeti ex lex stanje, v katerem se je nahajala občina Moste glede regulacijskega načrta dotlej,

dokler se ni definitivno uverila, da je preločitev glavnega kolodvora vsaj v dogledni dobi nemogoča, dasi je vedela, kako zelo je s tem ovirana v občini gradbena delavnost.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Nevarna vlomilka in pustolovka. — Krvava osveta iz ljubosumnosti. — Razbojniški napad na gimnazijo. — Razbojniški napadi pošni avto.

Pred dnevi je dospela s Sušaka v Dugo Reso pri Karlovcu neka mlada ženska, da bi dobila službo v tamšnji tovarni. V tovarni je pa tedaj izbruhnila stavka in delo je bilo ustavljeno. Neznanica ni dobila službe. Pretela ji je beda in glad, zato je šla k neki odlični gospe v Dugi Resi in se ji predstavila za novo nastavljen učiteljico v Dugi Resi Mileno Dobrec. Prosila jo je, naj ji posodi 60 Din, katere ji bo vrnila takoj po prejemu predujma na sreskem poglavarstvu. Gospa ji je denar posodila. Milena Dobrec je pa še isti dan izginila. Odsli je v Karlovec in tu nadaljevala svoje pustolovščine. Neki družini se je predstavila kot nova poštna uradnica, premeščena v Karlovec. V tej hiši se ji je posrečilo ukrasti nov ženski zimski plašč. Na prijavo občine v Dugi Resi so slepako aretirali in zaprli. Policija je ugotovila, da se pustolovka piše v resnici Elizabeta Skof. Rojena je bila v Gradcu in kot otrok je prišla v Trst. Starši so ji kmalu umrli in Elizabeta se je začela potepati po svetu. Preiskava je tudi dognala, da je Elizabeta premetena pustolovka in najbrž tudi špijona. Odpeljali so jo iz Karlovca v Zagreb, kjer bo ponovno zaslišana.

Ramo Dervišević in Selim Bajramović iz Sturlića pri Cazinu sta nevarna konkurenta v ljubzni. Prevzemala sta ljubice drug drugemu. Oba sta postavna in zato je vedno obema uspelo pregovoriti ljubico. Posledica te konkurence v ljubzni je bilo sovraštvo med obema. Te dni je njuno sovraštvo doseglo vrhunec in medsebojno sta krvavo obračunala. Ramo Dervišević je obiskal nekega svojega prijatelja in se pri njem napil rakije. Ni pa še imel dovolj. Namesto da bi šel spat, je krenil v gostilno in tam naletel na svojega tekmeča Selima Bajramovića, ki je bil tudi že precej pijan. Ramo je pil in se ni zmenil za Selima, ki je vstal. Šel domov in vzel veliko lopato in z njo oborožen čakal tekmeča blizu gostilne. Ramo je zapustil gostilno in se ni nič hudega sluteč napotil domov. Selim ga je tedaj napadel in ga udaril z lopato po glavi. Ramo se je sprva branil s palico, nato je pa potegnil nož in z njim sunil pasprotnika v trebuh. Selim je smrtno ranjen padel in izdihnil, preden so ga prinesli domov. Orožniki so masčevalnega Derviševića aretirali in izročili sodišču.

Kakor vsako jutro, se je učenec 1. raz. gimnazije Josip Zanič napotil v soboto na vlak na postaji Zdenčica,

da bi se odpeljal v Zagreb. Zanič stane v neki vasi pri Jastrebarskem. Vsako jutro gre peš pol ure do kolodvora in doslej se mu ni prigodilo na poti nič hudega. V soboto bi pa kmalu izgubil glavo. Na poti med vasjo in postajo sta ga napadla dva odrasla mladeniča. Eden ga je zgrabil za vrat, drugi je potegnil nož in zakričal: Daj denar ali pa te ubijem! Tedaj ga je napadalec udaril s pestjo po obrazu in dejal: — To bo denarja! Učenec se je ves preplašen pokoril povelju. Slek je sukno in odložil šolsko torbo. Napadalec sta ga med tem pretepala in mu preiskovala žepce. Ker se je dijak protivil, ga je eden napadalec zabodel z nožem v stegno do kosti. Tedaj se je deček spomnil, da ima pri sebi žepni nož. Poskusil se je z njim braniti, napadalec sta ga po podrla na tla. Deček je obležal nezavesten, razbojnika sta pa pobegnili. Ko se je Zanič zavedel, se je priplazil do kolodvora brez suknje in torbe. V vlaku se je zopet onesvestil. Potniki so mu nudili prvo pomoč. Deček se je zopet zavedel in povedal, kaj se je zgodilo. Vlakovodja je o tem obvestil dečkove starše telefonično. V Zagrebu so dijaka odpeljali v bolnico in mu obvezali rano. Nepoznana drzna razbojnika išče zagrebška policija in orožniki.

V soboto so neznani razbojniki napadli pošni avto, ki vozi pošto iz Stolca v Čapljino. Napad je bil izvršen 8 km od Stolca. Bilo je zgodaj zjutraj. Šofer Ibri Pirija in poštni konduktor Čamil Goljevič sta na strmeh klancu azazila na cesti nametano debelo kamenje. Šofer je opozoril Goljeviča, naj bo oprezen. V tem hipu je počil strel iz samokresa. Krogla je bila namenjena šoferju, vendar ga ni pogodila. Počil je drugi strel in prebil prevmatiko na sprednjem kolesu. Avtomobil je zavozil in kamenje in ga srečno prevozil. Šoferju je bilo jasno, da gre za razbojniški napad. Povečal je brzino in srečno utekel napadalcem. Opazil je še, da je več moških skočilo čez cesto. Čuli so se tudi še strel. Šofer je hladnokrvnost je preprečila napad in nesrečo. Orožniki so uvedli preiskavo in aretirali neke sumljive seljake. Ob cesti v blatu so se poznali odtisi seljaških opank. Ta napad na pošni avto je vzbudil v Hercegovini pravo senzacijo, ker je bil izvršen na najprometnejši cesti Hercegovine, ki vodi iz Sarajeva proti Čapljini v Dubrovnik.

Regulačni načrt za Moste

Glavni kolodvor naj bi se premestil na ozemlje občine Moste. — Ker železniška uprava na to ni pristala, je vprašanje regulacije zaspalo.

Na podlagi neke pritožbe tvrke Luckmann in Bamberg, da se županstvo občine Moste pri izdaji gradbeni dovoljenj ne ozira na predpise stavbenega reda, je deželna vlada z odlokom št. 18.813 z dne 4. novembra 1901 potom okrajnega glavarstva naročila občina Moste in Vič, da čimprej predložijo regulacijski načrt.

Občina Moste je nalogu ustregla dne 12. marca 1902 in predložila načrt za zazidavo ob mestni meji ležečega zahodnega dela občinskega ozemlja. Pri komisijski obravnavi je bil načrt označen kot popolnoma neporabljen, zastopniki občine ljubljanske pa so zahtevali, da se napravi načrt v soglasju z mestnim magistratom. Župan občine Moste je nato prosil, da napravi načrt mestni gradbeni urad že z ozirom na zahtevo da se je oziirati pri načrtu na predelavo južnega kolodvora, kar zadeva obe občini enako.

Po večkratnih urgenceh je v oktobru 1902 županstvo predložilo od mestnega gradbenega urada izdelani regulacijski načrt, deželna vlada ga je vrnila, ker je bilo treba dopolniti terenske kote. Dne 26. januarja 1903 se je vršila lokalna komisijska obravnavna, načrt pa je bil radi potrebe nadaljnjih dopolnitev ponovno vrnjen. Z odlokom št. 12.205 od dne 17. avgusta 1904 je bil načrt konečno od deželne vlade odobren.

27. novembra 1907 se je mestni magistrat pritožil, da se občina Moste odobrenega načrta ne drži. Ker se je razven tega izkazala potreba, da se načrt primerno preuredi, je po nalogu deželne vlade okrajno glavarstvo 13. junija 1908 županstvu naročilo, da predloži dogovorno z mestno občino ljubljansko nov regulacijski načrt, ki naj bi vseboval tudi ostale dele občine.

Dne 30. aprila 1912 je županstvo predložilo zazidalni in regulacijski načrt za vse občinsko ozemlje na levem bregu Ljubljanice, deželna vlada pa je načrt v svrhu izpopolnitve vrnila. Županstvo je zahtevali ustrezilo dne 29. aprila 1913, vendar pa je deželna vlada dne 5. oktobra 1913 načrte županstvu z ozirom na razne ugovore od strani železnice in privatnikov v svrhu zopetne spopolnitve ponovno vrnila.

Dne 17. novembra 1913 je županstvo načrt zopet predložilo, na kar se je dne 31. marca 1914 vršila lokalna komisijska obravnavna.

Poznejši spisi kažejo, da je bilo z vpolnjenostjo večine uradnikov v aktivno voljaško službo občutno moteno poslovanje v vseh prizadetih uradih, ker je še le dne 25. septembra 1915 Tržaška direkcija državnih železnic v Welsu vrnila založeni edini primerek regulacijskega načrta.

Po razsuhu sta se bivši Baudepartement

in deželni stavbni urad sicer strnila v gradbeno direkcijo, vendar je pa zapustilo službo toliko inženjerjev, da je bila konstituirana — kot v raznih drugih — tudi v tem slučaju popolnoma pretrgana, kar je razumljivo tem bolj, ker zadeva deželnemu odboru in vsled tega tudi deželnemu gradbenemu uradu ni bila znana. Šele jeseni 1925, ko se je v gradbeni direkciji zgledil župan občine Moste in zahteval vrnitev načrta, oziroma odobritev svojčas predloženega regulacijskega načrta, je gradbena direkcija za stvar zagnala. Rekvirirala je pri velikem županu akte, iz vloženega regulacijskega načrta pa je razvidela, da navzlic soglasnosti vseh ob priliki komisijske obravnave leta 1914 zaslanih interesentov regulacijskega načrta ni mogoče odobriti, ker se ni bila rešena zadeva glavnega kolodvora, ki naj bi bil glasom odloka deželne vlade z dne 30. decembra 1919 preložen baš na teritoriji občine Moste. To je bilo ustmeno sporočeno županu občine Moste, ki se je ponovno zgledil pri gradbeni direkciji. Povedano mu je bilo tudi, da načrta ni mogoče vrniti, ker ga gradbena direkcija potrebuje v uradne namene v zvezi z regulacijskim načrtom za severni del mesta Ljubljane.

Med tem je županstvo občine Moste brez predpisane postopka uveljavilo zazidalni načrt za občinsko ozemlje na desnem bregu Ljubljanice, kar je bilo ugotovljeno povodom komisijske obravnave v občini Moste dne 23. januarja 1926 v zadevi nekega spora občine Moste in ljubljanske gradbene družbe, ki je nameravala zgraditi v bližini nekdanje prisilne delavnice skupino dvonadstropnih hiš.

Gradbena direkcija ni storila nobenih korakov proti tej samolastnosti, ker mučnega položaja županstva, ki je bil ustvarjen s tem, da regulacijski načrt za občinsko ozemlje na levem bregu Ljubljanice ni mogel biti odobren, ni hotela še bolj otežkočiti.

Županstvo se je potem dne 23. februarja 1926 obrnilo na velikega župana ter ga prosilo, naj posreduje pri gradbeni direkciji, radi vrnitve neodobrenega načrta za ozemlje na levem bregu Ljubljanice, katerega se je hotelo držati pri izdajanju gradbenih dovoljenj.

Tudi sresko poglavarstvo, ki mu je bil znan način, kako hoče gradbena direkcija rešiti vprašanje regulacijskih načrtov Ljubljano okružujočih občin, se je obrnilo na velikega župana, da sproži sklicanje od nje nameravane ankete, na kateri naj bi se določile glavne smernice novega skupnega regulacijskega načrta.

Iz historijata regulacijskega načrta za mesto Ljubljana, ki smo ga objavili v soboto, je razvidna ozka vez med tem in med

najbolje, najtrajnejše zato najcenejše!

Občinski zbor trgovskega dobrodelnega društva „Pomoč“

V nedeljo dopoldne se je vršil v mali dvorani hotela Union prvi redni letni občni zbor trgovskega dobrodelnega društva „Pomoč“. Zborovanje je otvoril predsednik trgovskega gremija in društva samega g. Gregorc, ki je pozdravil vse navzoče, se nato spomnil v preteklem letu umrlih članov in prešel na predmetni red. Omenil je, da je dobrodelno društvo „Pomoč“ v prvem letu obstoja zaznamovalo prav lepe uspehe tako, da v vsakem pogledu ustreza interesom, potrebam in razmeram našega trgovstva. Od ustanovitve pa do danes se je število članstva podvojilo in znaša zdaj 935. Ni koncu je naglašal, da sedanja pravila ne odgovarjajo potrebam časa in da so potrebne nekatere izpremembe.

Tajnik društva „Pomoč“ g. Smuc je podal tajniško poročilo. Poročilo je izšlo o delovanju društva v prvem letu obstoja, povdarjajoč, da je društvo raslo na 10.000 prijavljen, posebej pa še okoliščine vsem gremijem, da jih razdeli med svoje članstvo in jih skuša pridobiti za društvo. Uspeh pa ni bil tak, kakor je bilo pričakovano in zato apelira tajnik na vse člane, da storijo kolikor je v njihovih močeh, da se število članstva najmanj potroji. Navedel je tudi statistiko članstva, nato pa je prečital predloge k spremembi društvenih pravil. Nekoliko so bili spremenjeni §§ 2., 3. in 8. § 2., tretji odstavek, se sedaj glasi: Za prosilce do 50 letne starosti, če predložijo pristopno izjavo, a prosilci nad 50 let morajo le dati še zdravniško spričevalo uradnega zdravnika. § 4. določa, da plačajo prosilci od 50 do 60 let pristopnino 200 Din, a § 8. določa, da je za sklepno občnega zbora potrebna navzočnost ene desetine članstva.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika mesto dosedanjega predsednika g. Gregorica, ki je radi prezaopostenosti odklonil predsedniško mesto, g. A. K. Kregar, veletržec v Ljubljani in odborniki: Kastelic Edmond, No-

vo mesto, Železnikar Ivan, trgovec, Ljubljana, I. Kavčič, veletržec, Ljubljana, Emil Lajovic, tovarnar, Litija, Ivan Bahovec, trgovec, Litija, Elsbacher Konrad, veletrgovec, Laško, Julij Deu, bančni uradnik, Ljubljana, Stanko Lenarčič, načelnik gremija, Logatec, Karol Seljak, predsednik društva trgovskih potnikov, Ljubljana, Anton Arhar, prokurist, Ljubljana, Josip Sporn, Ježica, Franjo Šiligoj, uradnik, Ljubljana, Josip Krek, knjigovodja, Ljubljana, Ivan Pfeifer, trgovec, Ljubljana, Richard Torry, trgovski zastopnik, Ljubljana, Janko Lozar, trgovski sodnik, Ljubljana, Franc Pavlin, trgovec, Ljubljana in J. Platnar, trgovski zastopnik, Ljubljana.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA:

Začetek ob 20.

30. januarja, ponedeljek: Sodnik Zalamejski, red D.

31. januarja, torek: zaprto.

1. februarja, sredo: Kandida, red C.

2. februarja, četrtek: Ob 15. Pepelka ali stekleni čevlček. Mladinska predstava. Izven.

3. februarja, petek: Boljši gospod, red A.

4. februarja, sobota: Danes bomo tili, ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

5. februarja, nedelja: Ob 15. Pepelka. Mladinska predstava. Izven. — Ob 20. Kandida, ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

6. februarja, ponedeljek: Idealni soprog, red B.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

30. januarja, ponedeljek: Zaprto.

31. januarja, torek: Zaprto. (Osmerna.)

1. februarja, sredo: Baletni večer, premijera. Premijerski abonma.

2. februarja, četrtek: Ob 15. Čarobna piščal. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ob pol 20. Zmagovalca oceana, opera. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

3. februarja, petek: Zaprto.

4. februarja, sobota: Baletni večer, red D.

5. februarja, nedelja: Ob 15. Ples v Maskah, ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ob pol 20. Grofica Marica, opera. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

6. februarja, ponedeljek: Zaprto.

Baletni večer v ljubljanski operi. V sredo,

dne 1. februarja se vrši v ljubljanski operi baletni večer kot celovečerna baletna predstava z izredno zanimivim sporedom, katerega je naštdiral s celotnim baletnim zborom in primabalerino gos. Wisiakovo g. baletni mojster in koreograf Vasil Vilek. Po uspehu, katerega je dosegel v letošnji sezoni na baletni zbor v prvem svojem večjem nastopu v Valburgini noči v operi Faust smo prepričani, da bo baletni večer v sredo za naše razmere nekaj prvostnege. Vse točke programa so izvrstno naštdirane in morajo vsled velike muzikalne vrednote uspešiti. Na programu so Musorgskijeve slike in raz-

stave, dalje Balatkova orijentalna suita in pa Piernelejeve impresije de Musci-hall. Posamezne soplese plečeta gos. Lidija Wisiakova, baletni mojster g. Vilek, v malih skupinah nekateri članice baleta, v zboru pa sodeluje ves baletni ansambel. Baletni večer se vrši za premerijski abonma.

Beleznica

KOLEDAK.

Danes: ponedeljek 30. jan., katoličani: Martina, pravoslavci 17. jan.: Antonije.

Jutri: torek 31. jan., katoličani: Peter, pravoslavci 18. jan.: Maksim.

DANASŠNJE PRIREDITVE.

Drama: »Sodnik Zalamejski«. D.

Kino Matice: »Če te ljubim, čuvaj se.«

Kino Dvor: »Milak, gronlanski lovec.«

DEŽURNE LEKARNE:

Danes: Bahovec, Kongresni trg. Ustar, Sv.

Petra cesta., Močvar, Sp. Šiška.

Kajmakčalan

Zdaj, ko je zapihal po devetletnem brezplodnem prerekanju o treh narodih nad našo milo domovino pravi veter, so privlekli patentirani državotvorci v Beogradu na dan najtežji top, Kajmakčalan, in začeli streljati po vseh, ki zahtevajo v državi red, zakonitost in poštenost. Vnela se je huda polemika. Eni so za Kajmakčalan, drugi pa proti. Čudimo se, da ne pride nikomur na misel vprašati ono junaško baterijo, ki strelja s kajmakčalanskim topom, koliko ima v svojih vrstah korenjakov, ki so videli Kajmakčalan. Prav zdi se nam, da bi med onimi, ki največ kriče o Kajmakčalanu, ne našli nobenega. S tem bi bila debata na mah zaključena.

Gospodarstvo

Naš izvoz v decembru

Ogromen deficit trgovinske bilance

Generalna direkcija carin je objavila statistične podatke o našem izvozu v decembru, iz katerih je razvidno, da je izvoz tudi v decembru nazadovol. Vrednost našega izvoza v decembru je znašala 528 milijonov 648.572 papirnatih ali 48.261.802 zlatih Din, napram 622.567.423 papirnatih ali 56.842.494 zlatih Din v decembru predlanskega leta. V odstotkih je torej naš izvoz nazadovol v primeri s predlanskim letom za 15,10. Lani v decembru smo izvozili 287.585 ton raznega blaga, predlanskim pa 372.784 tako, da znaša nazadovanje po teži celih 22,96%.

Zdaj imamo na razpolago vse podatke o izvozu v preteklem letu. Izvozili smo 4.251.459 ton v vrednosti 6.400.159.065 papirnatih ali 544.408.162 zlatih Din. V primeri s predlanskim letom je naš izvoz nazadovol po teži za 633.259 ton, po vrednosti pa za 1.418.027.029 papirnatih ali 129.285.068 zlatih Din. Nazadovanje znaša torej v primeri s predlanskim letom skoraj poldrugo milijardo Din. V odstotkih znaša nazadovanje po teži 12,96, po vrednosti pa 18,11. Podatki o uvozu v decembru še niso objavljeni in zato ni znano, koliko je znašal lani deficit naše trgovinske bilance. Konec oktobra je znašal deficit 711 milijonov Din. Nedvomno se je zadnja dva meseca deficit še povečal tako, da smo zaključili preteklo leto v zunanji trgovini z ogromnim deficitom. To je žalostna slika našega narodnega gospodarstva in glasen memento vsem, ki so odgovorni za gospodarski položaj države, da se ne bo treba temeljito preorjantirati.

Na prvem mestu je bil po vrednosti v decembru gradbeni les, ki smo ga izvozili za 67.390.223 Din ali skoraj 12,96% celokupne vrednosti našega izvoza. Na drugem mestu so živi prašiči, ki smo jih izvozili za 68.646.780 Din, na tretjem sveže meso s 48.180.183, na četrtem goveja živina s 35.221.500, na petem sirovi baker z 29.001.200, na šestem jaja s 26.898.977, na sedmem suhe sile s 19.137.000, na osmem drobnica s 16.754.919 Din itd.

—g. Carinski dohodki od 1. do 10. januarja so znašali 26.837.992 Din. Od tega odpade na carinarico v Beogradu 5.857.870, v Zagrebu 7.320.348, v Novem Sadu 3.520.951, v Ljubljani 5.991.861, v Dubrovniku 2.079.968, v Skuplju 1.051.997, v Splitu 1.015.661. Od 1. aprila 1927. do 10. januarja 1928. so znašali carinski dohodki 1.307.889.579 Din. V proračunu je bilo določeno za ta čas 1.313.355.539 Din..

Sporti

— Lop uspeh go Kadrnka na Dunaju. Pretekli četrtek je bil na Dunaju velik mednarodni miting v umetnem drsanju. Privedel je do udeležila tudi naša olimpijska kandidatinja ga Kadrnka iz Zagreba, ki je naš sport častno zastopala. Ga. Kadrnka je v ostri mednarodni konkurenci — startala je skoraj elita dunajskih drsalcev — zasledila prvo mesto

Dnevne vesti.

— **Princ Tomislav je že vojak.** Po naredbi vojnega ministra je bil princ Tomislav vpisan kot redov v V. četo 2. bataljona 6. polka »Kralja Aleksandra I«.

— **Polk kraljeviča Tomislava.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim je dobil 30. topniški polk naziv »Polk kraljeviča Tomislava«.

— **Odlikovanje dvornega osebja.** Kakor smo že poročali, je bilo povodom rojstva drugega princa odlikovano tudi dvorno osebje. Ravnatelj kraljevih lovščev v Sloveniji g. Slavko Nemelj je bil odlikovan z redom Sv. Save V. stopnje.

— **Sej kraljeve pisarne.** Za šefa kraljeve pisarne je imenovan dosedanj tiskar Kosta Krstić.

— **Mecenstvo slovenskega trgovca.** Narodna galerija je prejela od gospoda Roberta Kollmanna, veletržca v Ljubljani, dopis te vsebine: »V nekaj tednih poteče 40 let, kar sem vstopil v znano trgovsko družbo. V tej družbi sem preživel svoje letošnje štiri desetletje svojega delovanja in teje trditi. Ta svoj jubilej dela hočem slaviti s tem, da podarim fondu za »Akademijo znanosti in umetnosti« ter »Narodne galerije« svoto 100.000 dinarjev in podprem na tak način velevažni kulturni zavod slovenski. Želim postati na podlagi tega darila »Ustanovitelj Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije«. Ukrenil sem že potrebno, da izplača »Mestna hranilnica ljubljanska« fondu navedeni znesek. Darilna listina gospoda Kollmanna je spravljena, poleg nekaterih drugih listin dokazov slovenske kulturne zavesti in ljubezni, v galerijskem arhivu. Hne planenitje darovalca pa bo vklesano med prvimi ustanovniki naših najvišjih prosvetnih zavodov, na marimornati tabli v vestibulu Narodnega doma. Naj postane dejanje gospoda Kollmanna zgled slovenskim trgovcem in industrijcem!

— **Strokovni svet pri vrhovni državni upravi.** Strokovni svet pri vrhovni državni upravi je sestavljen takole: predsednik kancelar kraljevih redov gen. Dušan Stefanovič, člani upravnik dvora pol. Dimitrijevič, načelnik glavne kontrole Milan Radjoković, šef kabineta ministrskega predsednika Mihaljo Marčetič in glavni tajnik državnega sveta Gojko Dogančič.

— **Sožalje češkoslovaške vlade povodom smrti dr. Saviča.** Češkoslovaški minister narodnega zdravja dr. Tisa je naročil češkoslovaškemu poslaniku na našem dvoru Janu Sebi, naj v imenu češkoslovaške vlade izrazi naši vladi sožalje povodom smrti ministra narodnega zdravja dr. Saviča in položi na njegov grob venec.

— **Število slušateljev zagrebške univerze.** Na zagrebški univerzi je vpisanih letos 4216 slušateljev in sicer na bogoslovski fakulteti 92, na juridični 1210, na medicinski 547, na filozofski 1032, na farmaceutski 288, na gosposkarsko-šumarski 220, na veterinarski 237, in na tehnični 590. Iz Hrvatske in Slavonije je 1970 slušateljev, iz Slovenije 143, iz Dalmacije 482, iz Bosne in Hercegovine 456, iz Srbije 225, iz Črne gore 30, iz Voivodine 252, iz Češkoslovaške 14, iz Madžarske 44, iz Poljske 21, iz Rusije 289, iz Italije 169 in iz Bolgarije 26.

— **Poljski poslanik Okenski premeščen.** Poljski poslanik na našem dvoru o. Okenski je imenovan za poslanika v Tokiju. G. Okenski odpotuje na svoje novo službeno mesto čez dva tedna.

— **Jugoslovanski reprezentančni ples v Pragi.** Kakor vsako leto, je bil jugoslovanski reprezentančni ples v Pragi tudi letos na dan Sv. Save ena največjih družabnih prireditvev, kateri so prisostvovali člani parlamenta in senata, vlade in diplomatskega zbora, rektorji visokih šol, generaliteta, številni politiki, pisatelji, umetniki in novinarji, kakor tudi skoraj vsi člani jugoslovanske kolonije v Pragi. Protektorja sta zastopala polkovnik gen. štaba Nedeljković in kancelar dr. Šamal. Prireditve se je pričela z jugoslovansko in češkoslovaško narodno himno, na kar je polkovnik Nedeljković z gospo Hodžovo otvoril ples s srbskim kolom. Prireditve je v moralnem in gnetnem pogledu prav dobro uspele.

— **V naše državljanstvo so sprejeti:** dosedanj italijanski državljani Alojzij Hreščak, učitelj iz Ljubljane, Julij Pahor; privatni uradnik v Ljubljani in Ivan Pielik, trgovec v Ljubljani, dalje dosedanja ruska državljanka Olga Dolivo - Dobrovoljska iz Ljubljane in češkoslovaški državljani Viktor Fliger, rodom iz Maribora.

— **Odobrena inženjerska praksa.** Javna inženjerska praksa na ozemju kraljevine SHS je dovoljena Ferdju Klopčarju iz Škofje Loke, arhitektu Ivanu Ležaji iz Ljubljane in arhitektu Rudolfu Tönniesu iz Ljubljane.

— **Iz državne službe.** Iz Skopja je premeščen v Gjevčelijto šef šumarske uprave Milutin Lončar; v višjo skupino je pomaknjen šumarski inženjer pri sreskem poglavarstvu v Prnjavoru Franjo Ravnik.

— **Prepovedani listi.** Notranje ministrstvo je prepovedalo uvajati in širiti v naši državi v Ameriki izhajajoče publikacije »Kalendar za prestopno godino 1928«, »Hrvatski list« in »Danica Hrvatska«.

— **Podpora hercegovini.** Povodom zadnjih elementarnih nezdov so trpelj v Hercegovini zlasti vinogradi, ki tvorijo glavni vir dohodkov hercegovskega prebivalstva. Zato je poljedelsko ministrstvo vnetralo 18 milijonov Din kot podporo, ki bo razdeljena med prizadeto prebivalstvo.

— **Zrebanje novinarske loterije.** Včeraj je bilo končano v Sarajevu zrebanje novinarske loterije. Ker niti tretjina srečk ni bila prodana, se je znižalo tudi število odnošne vrednosti dobitkov. Večji dobitki so razdeljeni takole: premijo 80.000 Din in monografijo Jugoslavije je dobila št. 212.474, hišo v vrednosti 50.000 Din št. 138766, avtomobil št. 295.337, radioaparati št. 204.182, 15.000 Din v gotovini št. 234.009, 10.000 Din

v gotovini št. 1776, 3000 Din št. 280.951 in 202.639. Opremo za spalnico št. 80.829.

— **Število brezposelnih v naši državi.** Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo v decembru v naši državi 62.627, v novembru 96.716 brezposelnih delavcev. To število se nanaša samo na člane urada. Osrednji urad je imel koncem lanskega leta zavarovanih 530.337 delavcev.

— **Litijsko okrajno učiteljsko društvo UJU** preklicuje zborovanje 6. februarja 1928. Zborovanje skličemo pismeno. — Predsedstvo.

— **Nov telefonski imenik.** Uredništvo telefonskega imenika pri ministrstvu pošte in telegrafa je izdalo nov telefonski imenik vseh naročniških postaj v kraljevini razen postaj v področju direktij v Ljubljani in Zagrebu. Imenik vvela 40 dinarjev in si ga interese naroče na pristojni pošti ali pa neposredno pri sekciji III. direktije naše pošte in telegrafa v Ljubljani. Hkrati z naročilom je treba tudi vplačati oziroma nakazati znesek. Imenik naročnikov v okrožjih ljubljanske in zagrebške poštne direktije bo tudi v kratkem dostičan. — Direktor.

— **Lombardna posijila pri poštni hranilnici.** Nadzorstveni svet poštne hranilnice je sklenil da se znesek, ki se dobi kot lombardno posijilo na 2 1/2% obveznice ratne štete, zviša od Din 250 na 300 za 1 komad, in da se v lombard sprejemajo tudi 4% obveznice za likvidacijo agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini in sicer Din 30 za komad proti 7% obrestim in 1/4% provizije za vsako tromesečje.

— **Prosvetnice narodnega dela.** »Uprava narodnega dela« v Beogradu hoče razvijati prosvetno in državno propagando in pospeševati rodoljubno čustvovanje med narodom tudi s tem, da bo izdajala in razširjala po državi »prosvetnice narodnega dela«. In sicer v obliki kolkov s slikami, ki bi kazale naše prosvetitelje in državnike, kakor Karagjorgja, kralja Petra, Sv. Savo, Dositeja, Vuka in druge, potem kompozicije zgodovinskih in pomembnih dogodkov itd. Te prosvetnice bi veljale vsaka 1 Din in bi se lahko nalepljale v ročne zapisknike, na knjižice, pisma, dopisnice itd. Na ta način bi bile širom vse kraljevine razširjene in vidne in bi ohranile misel in zavest narodne prosvete.

— **Loterija »Invalidske zadruge« v Beogradu.** »Invalidska zadruga« v Beogradu naznanja izid zrebanja prvega kola druge velike invalidske loterije, ki se je vršila dne 9. januarja t. l. Dne 17. aprila pa priredi »Invalidska zadruga« svojo drugo veliko invalidsko loterijo, ki je namenjena gospodarski okrepitvi vojnih žrtev in razvoju invalidskega zadrugarstva v vsej državi. Te srečke se lahko kupijo tudi na poštah in zato naroča pošto ravnateljstvo ljubljanskim poštarjem, naj jih prodaja, kolikor največ morejo.

— **Ogonj.** Dobili smo tretjo številko »Ognja« slovenskih gozdovnikov, ki pravi da hoče zaneti plamene gozdovniške ideje med Slovenci, da bodo povsod zagoreli kresovi gozdovniškega tovarštva. Številka je skrbno pripravljena, opremljena z lesorezi in slikami, oblika je okusna, vsebina docela originalna. Gozdovniško zadobiva pri nas, zlasti za meščane, vedno večji socialni vzgojni pomen. Zato se zite po njem vsi, ki se veselijo zelenja gozdov in travnikov, ki ljubite mladost in ste sami mladi v srcu in ki se hočete navržiti malo gozdovniške romantike, čeprav iz lista. List se dobiva pri Eli Pliberšek, Poljanski nasip 10 (priljubljen).

— **Razne nesreče in poboji.** V Trnovem so se snoči stegli fantje, pri čemur jo je pošteno skupil hlapec Anton Čadež. Med pretepom ga je nekdo udaril s kolom po glavi in ga precej težko poškodoval. Čadež je moral v bolnico, a napadalec je policija aretirala. — V bolnico so pripeljali Tomaža Dimnica iz Podgora, občina Dol pri Ljubljani. Na zamrznji cesti je snoči padel s kolosa in priletel naravnost na glavo. Poškodovan se je precej občutno na glavi. Karol Rupnik, 21 letni delavec iz Laz pri Logatcu se je ponesrečil pri delu. Na noge se mu je zavalil težak hlo in mu jo zlomil. Moral je v bolnico. — Ko se je snoči vrazil 29 letni delavec Valentin Velepč iz Zaboršta pri Domžalah z dela domov, ga je napadel neki France Kokalj in ga z nožem sunil v levo roko. Velepč je moral iskati zdravniške pomoči.

— **Stišna.** Prispevki za popravilo Jurčeve hiše so vse preredili. Zidovje je razpokano, s koli podprto in še vedno z verigami povezano. Odbor za popravilo posloja je sklenil, pospešiti prispevke z nabiralnimi polami. Sveta dolžnost vsega slovenskega naroda je, da se oddolžimo svetlemu spominu najpomembnejšega pisatelja ter rešimo rojstvo njegovo hišo razsula. Pokazimo svetu, da znamo ceniti velike moze! — Več občin se poteza za pošto pri kolodvoru, kjer je vsa lesna in živinska kupčija, pri cerkvi je pa samo par trgovcev. Ker je poštni urad na razpolago primeren lokal tik kolodvoru, smemo upravičeno pričakovati, da se bo naši prošnji ugodilo in te tem laglje, ker bi poštni urad odpadli s tem stroški za prevoz pošte in pa brezjavna napeljava (drogi in žice s kolodvoru do cerkve).

Iz Ljubljane

Sprejemanje strank na velikem županstvu. G. veliki župan dr. Vodopivec ta teden radi odsotnosti ne bo sprejemal strank. — **Občni zbor Naprednega in političnega društva za krakovski in trnovski okraj.** V soboto se je vršil v gostilni pri Sokliču v Trnovem občni zbor Naprednega in političnega društva za krakovski okraj, katerega se je članstvo udeležilo skoraj polnoštevno. Zborovalce je toplo pozdravil predsednik društva g. Lovša, naka je podal izčrpano tajniško poročilo tajnik Muro-

vec, a blagajniško g. Primožič. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta, zlasti pa je zanimalo poročilo načelnika prof. Siča ml. glede zgradbe lastnega društvenega doma v Trnovem. O političnem položaju in drugih aktualnostih je referiral ravnatelj g. Jug, h koncu pa je občni zbor poslal brzojavne poročave vsem trem voditeljem demokracije, Pribečeviču, Davidoviču in Radiču, zlasti lep pozdrav pa obema naprednim poslancema ljub. obl. dr. Kramerju in dr. Žerjavu.

— **Ij Vreme.** Južno vreme prevladuje že več dni. Včeraj je vladalo vse dan megleno in neprijetno deževno vreme, po malem je snežilo, nad mestom pa je ležala tudi ves dan megla. Zato je razumljivo, da so bili radi slabega vremena vsi lokali prenapolnjeni. Polne so bile kavarne in gostilne, polno gledališče in tudi kinematografi, ki so imeli skoraj vse predstave zasedene. — Tudi danes se vreme ni zboljšalo in še vedno prevladuje jug. Barometer kaže 770 mm (750), temperatura pa je na mrtvi točki in kaže termometer 0 stopinj.

— **Ij Zamenjane smučarske palice.** Snoči je na postaji v Planici neka oseba zamenjala svoje smučarske leskove palice za bambusove, temne barve, z naravno grčo, širokimi kepljicami, popolnoma nove. Dotična oseba naj jih izroči v trgovini Gorec, kjer dobi svoje, tekem 8 dni, sicer se bo vložila kazenska ovačba.

— **Ij Večerni gospodinski tečaj v gospodinski šoli »Mladika«** za mestne uslužbenke in soproge mestnih uslužbencev se prične dne 8. februarja ob 5. uri popoldne. Vpisovanje za tečaj se vrši dne 1. in 3. februarja, vsakokrat od 3. do 5. ure zvečer v Mladiki, pritličje. Vsa polsnila daje voditeljica gospodinske šole.

— **Ij Prijateljem planin.** Nibče naj ne zamudi planinskega plesa, ki se vrši 1. februarja t. l. v veliki dvorani hotela »Union«. — Čisti dobiček te prireditve je namenjen razširjenju koč v Kamniški Bistrici, tej obče priljubljeni gorski postojanki. Vsi ste dobrodošli! Pridite brez razlike, ki vam je na srcu procvit in napredek našega planinstva. 98-n

— **Ij Biserne ovratnice** so velika moda k plesnim in večernim toaletam. Velika izbira F. Čuden, Prešernova ul. 1. 12-T

Predpustna sobota

— 18. februarja — Tabor —

— **Ij Še reveža okradejo.** Občinski ubožec France Eržen je sedel včeraj popoldne v neki gostilni v Japljevi ulici. Zatoptlen v pogovor ni opazil, da mu je nesramen drugo-umovč izmaknil listnico z 40 Din gotovine.

— **Ij Mlad pustolovec.** V soboto je iz državnega vzgojalšča na Poljanski cesti pobegnul 15 letni fantič France B. Fant se je nekaj časa klatil po mestu, na to pa je odšel proti Opekarski cesti. Bilo je že pozno in fant je bil utrujen. Pa je šel in se zleknil v čoln na Ljubljani in tam praj prijetno zaspal, čeprav ga je zeblo. Zgodaj jutraj se je zbudil, vstal je in se nato še nekaj časa klatil po okolici. Spotoma je našel star in zarjavel nož, ki se mu je zdel pripraven za vlom v trafiko nekega invalida na »Gmajni«. Pri poslu ga je pa zalotil stražnik Colja in ga aretirala. Nadebudni fant je moral na policijo, kjer so ga zasiljali. Policija ga pošlje nazaj v vzgojalšče.

— **Ij Ples Jadranske straže.** Sobotni ples Jadranske straže je naravnost presenetil. Prireditve je nedvomno prekašala lanske in je zelo dobro uspele. Opaziti je bilo krasne narodne noše iz vseh krajev Slovenije, brke Gorenjke in lepe žiljanke, zanimanje pa so vzbujale tudi razne hrvatske, srbske in ruske narodne noše. Vobče je bila prireditve zelo animirana, posetili so jo med drugimi tudi veliki župan dr. Vodopivec s soprogo, divizijski general Danilo Kalafatič, župan dr. Dinko Puc in drugi. Tradicionalna prireditve se je tako priljubila Ljubljancem, da bo ostala stalno na repertoarju.

— **Ij Drobna policijska kronika.** V soboto in včeraj je bilo v Ljubljani razmeroma precej mirno, na kriminalnem uradu niso zabeležili nobene velike tatvine ali vzloma, mirovali so celo pijančki in razgrajali, ker menda nimajo denarja. Zaradi beračenja je bil aretiran invalid Leopold F., čegar aretacija je zbudila v mestu precejšnje razburjenje. S policijo bo imel opraviti tudi Ivan M., ker je krojnil brez dovoljenja. Dve »vadi« sta prispeli zaradi tatvine, ena zaradi neprevidež vožnje in poškodbe tuje lastnine, dve zaradi nadlegovanja pasantov. 1 zaradi kršitve prepisov za promerje in 1 zaradi prestopkeves cesinopolicijskega reda. Dva so bile zaradi vlačugarje pripeljane na policijo in Venerine hčere.

— **Kristofič - Bučar: Bluze, otroške obleke!** 3T

Iz Celja

— **C Svetosavsko besedo** priredi v sredo 1. februarja ob 20. uri zvečer srpska pravoslavna crkvena opština v Celju v veliki dvorani Celjskega doma. Sodeluje Srbsko pevsko društvo iz Zagreba in ravnatelj Glasbene Matice v Celju g. Karel Sancin. Po končanem sporedu ples, pri katerem svira vojaška godba. Čisti dobiček prireditve je namenjen zidanju cerkve sv. Save v Celju.

— **Cenzurni odbor Obrtne banke** se je ustanovil pod okriljem Slovenskega obrtnega društva v Celju. Obrtniki, ki bi želeli pri Obrtni banki dobiti kredit, se naj obrnejo na ta odbor, ne pa naravnost v Beograd ali Ljubljano. Natančnejša pojasnila daje tajništvo Slov. obrtnega društva v Celju na Okopih 9-II.

— **Komorni večer Sancinovega tria** bo v Celju v četrtek dne 1. marca.

— **Sestanek hmeljskih trgovcev** se vrši jutri 31. t. m. ob 10. uri dop. v Narodnem domu v Celju. Razpravljalo se bo o načrtu pravilnika o signiranju hmelja. Prisostvoval bo tudi referent Zbornice z JOI iz Ljubljane.

— **C Celjsko mestno gledališče** pripravlja za vprilodnje Tolstojev »Vstajenje«, »Lumpacij Vagabund« in »Pasijon« ali »Kristova drama«.

Afganski kralj v Parizu

Kako je kralj Amanula reformiral svojo deželo. — Kralj in novinar obenem. — Agilnemu možu pomaga agilna žena.

Afganistanska kraljevska dvojica, ki je prispela na svoji turneji po Evropi te dni v Pariz, vzbujajo v francoski prestolici splošno zanimanje. Afganistan je bil do zadnjega barbarska in zagonetna dežela, zdaj ga pa lahko prištevamo med najmoderneje države. Vse reforme na socialnem, kulturnem in gospodarskem polju so delo kralja Amanule, ki ga nazivajo afganski Peter Veliki. Da je Amanula res mož izrednih sposobnosti, priča že način, kako je prišel na prestol. Kot tretji sin prejšnjega emira Habibule si je našel naslov kralja odnosno padisaha že lani. Emir Habibula je bil v spremstvu svojega brata Nasrula v Džalalabadu umorjen. Umoril ga je neki gardni častnik. Nasrula je prisilil oba provrojena sinova, ki sta tudi spremljala emira, da sta se takoj odrekla prestolu. V februarju 1919 se je Nasrula proglasil za emirja. Toda Amanula, ki je ostal kot regent v glavnem mestu Afganistana Habulu, je sklical dostojanstvenike in višje častnike ter nastopil proti uzurpatorju. Nasrula je bil ujet in Amanula ga je vrgel v ječo, kjer je kmalu umrl, baje naravne smrti.

Amanula je nastopil takoj proti Angležem, ki niso hoteli priznati afganistanske neodvisnosti. Afganska vojska pod vodstvom Nadira Khana, ki je zdaj vojni minister in v kraljevi odsotnosti regent, je vdrla v Indijo. Po štiri mesece trajajoči vojni so se Angleži prepričali, da je po stari preizkušeni metodi imeti manjši vpliv na miroljubnega sosedu, kakor pa večji vpliv na upornike, ki komaj čakajo, da se iz nebe tuje nadvalde.

Amanula je takoj poslal v Evropo diplomatske zastopnike in navezal stike z vsemi evropskimi državami. Začel je posnemati vse, kar imajo zapadne države v svoji upravi dobrega. Leta 1922 je uvedel reprezentativni sistem, ki obstoja iz dveh zbornic. Državo je razdelil na upravne gubernije in distrikte. Vsaka pokrajina ima nekako oblastno skupščino. Sodsotvo je reformiral po

francoskem zgledu. Uvedel je enakopravnost žensk in prepovedal poligamijo.

Reakcionarji so sicer nastopili energično proti njegovim reformam, toda Amanula ni popustil. On je v eni osebi kralj in afganski Mussolini. Pri temeljitih reformah se je ravnal po zgledu modernih evropskih diktatur. Njegovo delovanje pa ni omejeno samo na vladanje. Amanula vodi tudi obsežno tiskovno propagando. Mož je namreč glavni urednik doslej edinega afganistanskega dnevnika. Izumil je nov sistem pisanja arabščine, ki se uvaža pod njegovim nadzorstvom v afganske šole. Po tem sistemu se baje človek lahko v 23 dneh nauči čitati in pisati arabščino. Posebno je Amanula nadarjen za matematiko. Kot izvrsten govornik ima tudi demagoška nagjenja. Ko se je pripravil na turnejo po Evropi, je imel v prestolici nagovor na zbrano množico, na kar je stopil med ljudstvo in si izbral po enega vojaka, študenta, obrtnika, trgovca in berača. Vsakega je objel in poljubil, da dokaže, kako se mora vladar poslavljati od ljudstva.

Kraljica Surraja je hčerka kneza Tarzija, bivšega afganskega poslanika v Parizu, zdaj zunanega ministra. Tarzi je pripeljal v Pariz oba Amanulova najstarejša sinova, ki se zdaj študirata v francoski prestolici. Surraja je bila rojena v Siriji, kjer je bil njen oče novinar. Tarzijeva rodbina je živel v Siriji v izgnanstvu. Leta 1912 se je Sarraja poročila s sedanjim afganskim kraljem, s katerim ima sedem otrok. Kraljica govori arabsko, afgansko in perzijsko. Amanula obvlada zelo dobro francosčino. Kraljica skrbi zlasti za ženske šole, s katerimi je imel Amanula največ preglavic. Afganci namreč do zadnjega niso hoteli pošiljati svojih hčera v šole. Solstvo je prišlo pod protektorat kraljice in njena mati je glavna nadzornica vseh dekliških šol. Zda ima Kabul tri dekliške liceje, v katerih se šolajo dekleta na državne stroške.

Italija vabi Gajdo

Italijanska vlada je potom svojih emisarjev stavila degradiranemu češkoslovaškemu generalu Gajdi zapeljivo ponudbo. General Gajda naj bi postal vrhovni poveljnik albanske armade in naj bi jo s pomočjo italijanskih častnikov moderniziral in po evropskem vzorcu organiziral. Italijani bi imeli na ta način v generalu Gajdi svojega zapupnika, obenem bi bil pa Gajda le lutka v njihovih rokah. Za ta načrt se je ogreval tudi sam Ahmed Zogu, a ž njim se je strinjala večina njegovih častnikov.

Gajda je pa laskavo ponudbo Italijanov in Ahmed Zoguja možato odklonil z motivacijo, da je politika Ahmeda Zogu Jugoslaviji sovražna. — Tako je zahrbtna italijanska politika, ki se ne sramuje nobene podlosti, doživela novo razočaranje.

Senzacionalni eksperimenti nemškega fakirja

V Nemčiji se zadnje čase pojavljajo razni fakirji, ki točijo krvave solze in uganjajo razne druge ekstravagance. V nekaterih primerih gre sicer za navaden humbug, nasprotno so pa drugi slučajji in eksperimenti naravnost senzacionalni. Tako smo nedavno poročali o Terezi Neumanovi, ki toči krvave solze in pri kateri se pojavljajo krvava znamenja na vseh delih telesa. Pobožna Tereza, h kateri romajo množice vernikov, je pa dobila konkurenta v osebi mladega rudarja Pavla Diebla, ki je svoje sposobnosti spretno izkoristil. Mož namreč nastopa po raznih varijetajih in služi prav lepe denarce. Potem se je pojavil fakir To Kha, rodom tudi Nemec. Ta se je pustil zapreti v stekleno krsto in zakopati v zemljo. V krsti je običajno prebil polnih 120 ur, vendar so oblasti ugotovile, da njegov eksperiment nima posebne vrednosti, ker je bila ena stran krste iz fine tančice, skozi katero je uhajal zrak.

Sedaj se je pa pojavil v Berlinu nov fakir, ki izvaja naravnost senzacionalne eksperimente. Gre za trgovca Frica Töpferja iz Dessau-a. Mož se pušti popolnoma mirno in ne da bi trenil z očesom, pribiti z 18 cm dolgimi žebli na križ, smeje opazuje ta krvniški posel in puši cigareto, ko mu zabijajo žeblje v noge. Žeblje mu zabijajo napvično v noge tako, da se lahko vsak prepriča, da ne gre za trik. V takem, ne baš prijetnem položaju vztraja fakir polne tri dni. Ko je tako visel priključno 50 ur, so prisotnosti zdravniške komisije potegnili žeblje iz rok in nog. Rane so bile popolnoma suhe, niti kapljice krvi ni bilo na nogah in rokah. Po šestih urah so se rane na rokah in nogah popolnoma zacelile. Zanimivo je tudi, da pri vseh eksperimentih na fakirju ni bilo opaziti nikakega patološkega pojava, niti katepleksije, niti tako zvanega somnabulističnega stanja, nobenih krvavitev, niti znakov bolečin.

Se drug Töpferjev eksperiment je vzbudil splošno pozornost. Mož si je

namreč po mili volji stopnjeval lastno temperaturo do in celo nad 40 stopinj. Vse to lahko izvede tekom petih minut.

Töpfer je bil med vojno letalec. Leta 1918 je treščil s svojim letalom iz precejšnje višine in si pri padcu zlomil več reber in zadobil občutne poškodbe na nogi. Zdravniki so mu hoteli nogo amputirati, pa ni pustil. Zahteval je operacijo brez narkoze. Pri operaciji ni izgubil niti kapljice krvi in tudi ni občutil nikakih bolečin. In baš ta nesreča je bila povod, da je odkril v sebi svoje nenavadne sposobnosti.

Blasco Ibanez umrl

Iz Pariza poročajo, da se je znanl španski pisatelj in politik Blasco Ibanez pred tedni podvržal v Parizu težki operaciji, ki je uspele tako, da se je pacient presekel iz bolnice v svojo villo v Mentonu. Njegovo zdravstveno stanje je bilo splošno dobro, naenkrat se je pa na vrhu prehladil in moral je znova v posteljo. Zdravnik je ugotovil vnetje pljuč in ker je imel pisatelj tudi sladkorno bolezen, se je njegovo stanje zelo poslabšalo. Bolezen je hitro napredovala in zdravniki so si zamarali prizadevali rešiti Ibaneza življenje. Pisatelj je umrl v soboto ponoči ob navzočnosti svoje žene in dveh sinov, ki so prispeli eno uro pred njegovo smrtjo iz Barcelone. Do zadnje ure je govoril Ibanez o svojem novem literarnem delu »Mladost sveta«. Pred 10 leti se je Ibanez preselil iz Nizze in Monte Carla, kjer je delal časa živl, v Menton, kjer je stanoval v krasni vili »Fontano«, ki je bila njegova last.

Vicento Blasco Ibanez je bil rojen l. 1867 v Valencii kot sin odlične španske rodbine. Študiral je pravo in že kot študent se je priključil republikanskemu pokretu na Španskem. Udeležil se je socialnega revolucionarnega pokreta in opetovano je bil zaprt. Pozneje je ustanovil republikansko glasilo »El Pueblo« (Ljudstvo). Večkrat je bil izvoljen za narodnega poslanca. Ko se je na Španskem polastil državne oblasti sedanjí diktator Primo de Rivera, je pričel Blasco Ibanez energično kampanjo ne le proti njemu, marveč tudi proti kralju Alfonzu XIII. Znan je njegov pamflet »Razkrinkani Alfonz XIII.« Toda kmalu so mu postala tla na Španskem prevroča in moral je pobegniti. Zadnja leta je preživel v Mentonu na francoski rivijeri. Kot pisatelj je bil Ibanez izredno plodovit. Njegova dela so šla po vsem svetu, zlasti po svetovni vojni in prevedena so skoraj na vse evropske jezike. Nekatere njegove romane poznamo tudi iz filma. Tako n. pr. »Štiri jezdece Apokalipse« in »Sovražniki žensk«.

× Zoga povzročila smrt. V neki pariški bolnici je te dni umrl brat francoskega tigrja Clemenceau, Albert Clemenceau. Podlegel je operaciji na želodcu. Albert Clemenceau je igral tenis, nesreča pa je hotela, da ga je med igro Zoga zadela tako močno v trebuh, da se je onesvestil. Poškodba je bila tako težka in kompleksna, da so zdravniki odredili operacijo. Za prilimi bolnik operacije ni prestal in je umrl. Je prado so zdravniki o nesreči ugotovili obvestili njegovega brata, Clemenceau je tako izgubil v kratkem dve druga brata, a nedavno smo je umrla tudi sestra.

Maurice Renard — Albert Jean:

Skrivnostni mrlič

Roman.

Ali sem kdaj dvomil o tem? Ne. Toda povsod zahtevam potrdila in dokaza potom poizkusa. Parbleu! Z ljudmi je kakor z živalmi. O tem ni dvoma. In truplo je truplo, pa naj je bila poprej duša v njem ali ne.

Manon Duguetova in njena dvojnica sta zdaj oblaki med oblaki. Dim, ki se je razkidal na vse štiri vetrove.

Megla mi je priskočila na pomoč. Grobar bi me bil kmalu presenetil. Toda zapomnil sem si dobro lego pokopanih. Pére-Lachaise. In k sreči sem še močan in gibčen.

Avtomobil je stal v ulici Gambette, blizu mavzoleja. Vzel sem seboj širok plašč, da bi mogel zaviti vanj svoj plen. Z lahkoto sem preplezal zid. Zdelo se je, da moja zavezница spi in da se vsa prezeblja zavija v plašč.

Cim sem se vrnil, sem se nemudoma lotil dela. Truplo bi mi moglo kot viden dokaz mojega zločina nakopati največje neprijetnosti.

Ob osmih zjutraj je bilo vse končano. Bil sem siguran. Obe lepotic, ena pristna, druga sintetična, sta mi nudili zaželjeni dokaz. Niti za hip nisem sahal pri pogledu na njuno čudovito razdvojenost. Razdvojenost divna lepota in slaj nista napravila name nobenega vtisa. Mirno sem zabeležil ugotovitve, ki mi je še manjkala. In ni mi žal biserov, marveč mislim na iskro.

Pri vsem tem mi pa roje po glavi misli o duši. Ta metulj me neprestano preganja. Podim ga proč, pa se znova vrača. . . . Da, tako so si predstavljali dušo v starih časih. Metulj! Zena s prozornimi krili. Psiha. Priletela je in sedla na kako bitje, pa je bilo življenje tu. Odletela je in konec je bilo življenja.

Ah! Ah! Kam za vruga bi sedla nocoj, če bi se hotela duša Manon Duguetove vrniti v telo? Na model ali na podobo? Stavim glavo, da bi ju nihče ne mogel ločiti. Obe trupli sta bili enaki.

Smejem se. Ne morem se vzdržati smeha.

31. oktobra. Snoči je bila zaročna gostija mojega brata Claudea.

To je datum, ki je zame zelo pomemben. Ne morem tu povedati, zakaj, vendar si pa moram ta datum zabeležiti, ker pomeni poleg 20. decembra lanskega leta, ko sem dosegel presejnetljiv uspeh pri poizkusih, zelo mnogo v mojem življenju.

2. novembra. Moj brat Claude ni več zaročen. Lahko torej pripomnim, da sem si večeraj končno priboril ljubezen ženske, ki me je vredna.

Nje se ne sme primerjati s čredo. Zakaj mi ne stoji ob strani danes. 2. novembra! Koledar me opominja, da je to moj dan, Dan mrtvih. Jaz, ki hrenim samo po življenju, sem samo razmnožil trupla. Obdajajo me z nekimi nevidnim tesnim obročem. Privadil sem se tako njihove prisotnosti, da se mi zde kakor radostne prikazni brez časovne omejitve in tako nešteti poleg množice onih, ki jih ni več, in tistih, ki še niso: mrtvi, ki so živeli, in mrtvi, ki bodo šele živeli.

Polašča se me obup ne zato, ker me obdajajo mrlič, marveč pred vsakim truplom, ki ga izdelam, me je strah. da mu bom podoben prej, predno postane truplo podobno meni.

Iskra! Iskra! Če bi veroval v hudiča in dušo, bi dal hudiču dušo za iskro.

15. novembra. Bil sem razburjen. Zakaj sem zapal svojo tajno gospodični A. . . . ovi? Nič točnega ji nisem povedal. Ne ve in še dolgo ne bo nič vedela o Pantru. niti o stolpu kralja Jana. In vendar mi je v njeni prisotnosti ušlo nekaj besed o mojih poizkusih in cilju. Kako sem se mogel tako daleč spozabiti? Morda jo pa ljubim? Bil sem razburjen. Njeno današnje pismo me je pomirilo. To je že tretje pismo. To je divno srce, značaj, kakršnega ni na svetu, duša. . . . Duša? Vedno in povsod ta beseda. In vedno ta problem!

A če je res? Če res obstoja duša kot nepojasnjena fizična zagonetka? A kaj potem? Recimo, da duša lahko preživi smrt telesa in odleti na neki nevidni, toda nujno gmotni stvari, recimo na oblaku plina ali na zračnem valu. A potem? Je-li treba domnevati, da je vezana na življenje? Da sta duša in življenje eno? Da bi življenje ne moglo oživiti orgaizma, ne da bi se v njem ipso facto naselila duša? . . . Duše dobivamo, kopicimo jih v življenju. Oni, ki verujejo v dušo, jo odrekajo živalim. In vendar tudi živali žive. Celotno največji verski fanatiki morajo priznati, da duša, kakor si jo predstavljajo, ni življenje, dasi ima po mojem mnenju star pes več duše, nego dva dni staro dete.

Da, da! Problem je zelo kompliciran. Telo je kadilnica, življenje njen ogenj, duša pa njen vonj.

18. novembra. Deseti poizkus je končan.

Maubert — 17. novembra — ob 12. Za hip sem mislil, da se je zgodilo. Zavita v platno in toplo odejo, je sintetična žena dihala, ko sem uvedel umetno dihanje s pomočjo sesalke, ki jo je

gonil motor. Masiral sem njeno srce in razrezane prsi, toda rana žal ni krvavela. Usodno znamenje! Električni tok je napajal živčne vozle z naglimi sunki. Zdelo se mi je, da oživlja. »Motor« se je znova zavrtel. Nekaj kapljic krvi je priteklo iz rane.

Cemu bi se varal? Kaj nisem videl, da so se trupla pod vplivom galvanizacije zganila?

Nič drugega ni bilo? Tudi ta ženska je bila krasna — živa.

Rešena je. Samo malo je manjkalo. Sirota ne ve, v kakšni nevarnosti je bila. . . . kajti nekega dne bo vendarle treba obdurirati poleg trupla dvojnice tudi živ model. . . . Za ta korak se odločim prihodnjič. Saj je logično, da moram obe trupli primerjati. Vse pride ob svojem času.

20. novembra. Prekiniti moram svoje študije. Dnarija mi primanjkuje.

V blagajni je še 33.000, si že poiščem nov vir dohodkov. To bo potrebno. Da bi opustil eksperimentiranje, jaz! Raje umrem.

Toda kapital. . . . Kje ga vzeti? Izdati končni cilj kakemu finančniku? Za vse na svetu ne. To mora ostati strogo tajno. Sicer bi me pa itak vtaknili v norišnico, če bi povedal, da nameravam izdelovati ljudi. Ustvarjati žive ljudi! Norec! Norec!

Kako najti izhod iz neprijetnega položaja?

Začeti izdelavo živil, sintetične hrane? Eh! To bi ne bilo napačno, če bi ne stala izdelava več kakor je tržna cena. Imel bi na svoji strani vsa društva za zaščito živali, vse zoofile in vse iskrene vegetarijance. Toda premagati bi moral odpor živinorejcev, mesarjev, mogočnih sindikatov. Ta revolucija na polju narodnega gospodarstva ni mogoča brez odpora. Odpor bi se utegnil zavleči, a revolucija izjaloviti. Vendar sem pa prežrli praktično stran svojega odkritja. Lahko bi dobavljal svoje izdelke vsaj nekaj mesecev v zadostnih količinah po zmernih cenah. Toda zadeva je nujna. Odločimo se torej za druga sredstva.

Delati zlato? Kopirati luidore, novce? To bi ne bilo težko. Samo en pomislek imam. Koliko bi me stal en luidor? Najmanj 1000 frankov.

Reproducirati bankovce? — Kolikor bi jih hotel. Pri tem bi imel lep dobiček, ker izdelava ni draga. Samo ena ovira je. V promet bi poslal samo kopije in si pridržal originale, kar bi mi nič ne pomagalo. Ali bi pa vrget na denarni trg kopije in originale. V tem primeru bi imela po dva bankovca iste številke. V kratkem bi me aretirali kot ponarejalca.

Moje odkritje, radioplastika, ki naj postane radiogemeza, mi torej ne more pomagati. Poleg tega bi jo bilo treba

industrializirati. Novo industrijo bi moral organizirati tako, da bi pošiljala na trg blago po zmernih cenah in da bi bili izdelki razdeljeni v serije. V tem pogledu se mi odpira široko polje.

Toda treba se je požuriti, zato proč z načrti za bodočnost. Trenutno lahko produciram trupla in druge reči samo z velikimi stroški. Kdo bi mi pa plačal blago stokrat dražje kakor v prodajalni? In kdo bi plačal trupla z denarjem?

Kdo? Parbleu! Sir James Burlingham!

Po gostiji v ulici Bonaparte sva dolgo govorila s filantropom. Govoril je o svojih družtvih za zaščito trupel. On in Claude se bojita nastopa medicinske fakultete. Sir James mi je dejal, da bi rad žrtvoval vse svoje premoženje, če bi mogel spraviti v sklad interese zna-

nosti in vere. Mož misli, da to ni mogoče. V resnici pa ni nič lažjega. Samo plačati je treba — to je malenkost. Moja sintetična trupla so sijajni objekti za anatomske študije. Dajo se razrezati na tisoče kosčkov, ne da bi se bilo treba bati, da vstane kdo na sodni dan brez shrambe za svojo dušo. In koncem koncev, kaj me briga, če me bodo smatrali za fabrikanta trupel? Glavno je, da nihče ne zve, da iščem skrivnost življenja. Glavno je, da morem nadaljevati svoje poizkuse neopaženo.

No, vidite, to se imenitno ujema. Takoj jutri. . . .

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Taffet, Lamé, Crepe de Chine, Crepe Satin, Fil de Chine, Paillette, Popelin, Silk, Carnaval i. t. d. z maske.

A. & E. SKABERNÉ

Vse dosedanje predstave razprodane!

NEKAJ CESAR LJUBLJANA SE NI VIDEL!

Nihče ne sme zamuditi in vsak si mora ogledati čarobno lepo, strastno in demon-sko igro prekrasne

DOLORES DEL RIO

junaškega

VICTOR MAC LAGLENA

stasitega

DON ALVADARA

in drugih umetnikov, v drugem najboljšem svetovnem velefilmu

ČE TE LJUBIM... ČUVAJ SE!

Monumentalna drama strastne ciganske ljubavi. Posneto v Španiji, v domovini lepe Dolores del Rio

Ogromne množice sodelujočih! Ljubav, strast, užitek, ples, opojnost in razkošje so dodelili temu velefilmu

Drugo svetovno nagrado

Pri vseh predstavah svira pomnoženi orkester

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9

ELITNA NO MATICA

Telefon 2124.

Najboljši koks
CEBIN, LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 1/II. 130

Opozorilo.

Ker troši gosp. Pirnat Jernej, krojaški pomočnik tu — o moji osebi in mojem poslovanju neresnične vesti, izjavljam tem potom, da bom proti vsakomur, koji bi iste razširjal, sodnijsko postopal.

FIGAR IVAN, lastnik pilarne.

Trboveljski premož,
drva — POGACNIK, Bohorje
Čeva ulica 5. Telefon 2059 178

Natakarica

z večletno prakso, vešča slovenskega, srbskega in nemškega jezika išče mesto v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod »Natakarica/163« na upravo »Slov. Narod«

Vpokojenec

star 50 let, zdrav išče službo vratarja ali skladiščnika; zmožen slovenskega in nemškega jezika — Ponudbe pod »Vpokojenec/161« na upravo »Slov. Narod«.

D. M. C.

Največje skladišče — Avram KAJON, Sarajevo, Prestolonaslednika Petra br. 26. 152

Gramofon s ploščami
dobro ohranjen — takoj na odaj — Ogleda se: Rožna ulica, Cesta VI št. 4. I. nad. 146
proje. 158

Trgovski pomočnik
pojasnine prost, izurjen v specijaljski trgovini zmožen slovenskega in nemškega jezika — išče službo; event gre tudi za skladiščnika. — Ponudbe pod »Sigurna moč/157« na upravo »Slov. Narod«.

DRUŽBA »ILIRIJA«

Premož. drva, koks
glinje — Dunajska cesta 46. poleg Iv. Zakotnika — Telefon 2820 108/L

ČUK NA PAL'CI

— List za humor in satiro —

Izhaia vsako drugo nedeljo in stane celoletno Din 30.

Uprava »Čuka«. Celje

Obvestilo. S omm od ema cem in slav. občinstvu sporočam, da obratuje

J. Jakopič, knjigoveznica

dalje pod vodstvom mojega dolgoletnega poslovedca g. MOLKA ter se naopieje pr poročam za nadaljnjo naklonenost.

Ivanka Jakopič I r

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE z JUžno AMERIKO

atlantico-Uruguay-Argentinio Kubo-Chile-Pe

informacije brezplačno na odzastopniku

LJUBLJANA Kolodvorska ulica štey 24

Preseljitveno naznanilo. - Komercijalna banka a. d.

PODRUZNICA LJUBLJANA. Afiacija banke Ceko-Slovaški Legiji v Pragi se je preselila v novo urejene prostore na Mestnem trgu št 5

Razprodaja v Narodni knjigarni

Stritarjeva ulica štey 2

Poučne in zabavne knjige, šolske knjige, šolske potrebščine, trgovske knjige, pisarniške potrebščine, razglednice itd.

CENE ZNIZANE ZA 50%.